

Norsk Folkehjelp

Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Solidaritet med Rwandas kvinner
Norsk Tjenestemannslag
Statusrapport 2020

SAMARBEID OM SOLIDARITET

Norsk Folkehjelp er stolt av og setter stor pris på samarbeidet med Norsk Tjenestemannslag (NTL).

I fjor var det 25 år siden folkemordet i Rwanda. Selv om landet har kommet langt i rehabiliteringen av samfunnet, er fremdeles en femdel av befolkningen ofre for fysisk, økonomisk, seksuell og psykologisk vold. Norsk Folkehjelp har vært til stede i landet siden 1994. En viktig del av vår og våre samarbeidspartneres innsats er arbeidet for likestilling og bekjempelse av kjønnsbasert vold, som er svært utbredt.

Målet er at våre partnerorganisasjoner oppnår positive endringer på vegne av gruppe de representerer. Gjennom å bevisstgjøre befolkningen på rettigheter og styrke folks selvtillit til å si ifra om sine behov, kan de gjennom våre partnerorganisasjoner påvirke myndigheter på lokalt og nasjonalt nivå.

NTL har egne døråpnere for solidaritetsarbeidet, og de har bidratt til at arbeidet i Rwanda har blitt godt kjent i forbundet. I tillegg har NTL i 2020 gjennom sine foreninger og avdelinger gitt støtte til både arbeidet i Rwanda og andre av våre prosjekter.

Det å ha en samarbeidspartner som Norsk Tjenestemannslag i kampen mot urettferdighet, er uvurderlig. Vi har det samme verdigrunnlaget, og dette er viktig for å kunne nå de målene vi setter oss og for å motivere oss til å gjøre et godt arbeid.

Tusen takk for støtten og godt samarbeid!

Henriette Killi Westhrin
generalsekretær, Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 13 200 medlemmer i Norge, og 2300 ansatte i 40 land.

NORSK FOLKEHJELP OG NTL I RWANDA

25 år etter folkemordet har Rwanda klart å reise seg fra ruinene og bygge en felles nasjonal identitet hvor alle først og fremst identifiserer seg som rwandere, uavhengig av etnisitet. Norsk Folkehjelp arbeider for å fremme organisasjonsutvikling og demokratisk styring slik at kvinners og unges stemmer skal bli hørt. Våre lokale partnere gjør en stor innsats mot kjønnsbasert vold – fysisk,

økonomisk, seksuell og psykisk – som er et stort problem for mer enn en tredel av kvinnene i Rwanda. Stikkord for NTLs støtte er demokratisering, ytringsfrihet og folkelig deltakelse.

Rwanda har høye ambisjoner om å oppnå likestilling. Til tross for en bemerkelsesverdige stor andel kvinner i ledende roller

på nasjonalt nivå, er likestillingen ikke like godt ivaretatt på andre områder i samfunnet. Ifølge *Rwandan Gender Monitoring Office* har 56 prosent av rwandiske kvinner blitt utsatt for vold av sin partner. Kjønnsbasert vold får store negative følger for kvinners helse. Koronapandemien har forverret situasjonen ytterligere, med nedstengning og tap av inntekter.

To tredeler av parlamentet i Rwanda er kvinner. På hjemmefronten er ikke likestillingen like godt ivaretatt.

Vårt mål er å endre de tradisjonelle kjønnsrollemønstrene og drive en nasjonal kamp mot vold gjennom våre partnerorganisasjoner. De bruker kampanjer, debatter, samtaler og opplæring for å oppnå positive endringer.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp
Trykk: LO Media
Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen og Anne Vines
Foto: Norsk Folkehjelp

THEODOSIE FIKK TILBAKE LIVSLYSTEN

For 25 år siden var Theodosie Mukarutabana overbevist om at hun var dømt til et liv i elendighet og ulykke. Hun hadde ikke krefter til å arbeide, heller ikke syntes hun det var noen grunn til det. Takket være støtten fra Norsk Folkehjelp og NTL har livet igjen fått mening.

Mukarutabana mistet mann og to barn i en av de mest grusomme hendelsene i nyere tid – folkemordet i Rwanda. 7. april 1994 satte en godt forberedt og systematisk drapsmaskin seg i bevegelse. De neste hundre dagene ble 800 000 tutsier og moderate hutuer drept av hutumilitsen – støttet av regjeringssoldater – som gikk fra by til by, landsby til landsby, hus til hus og slaktet ned folk med gevær, spyd, macheter, klubber og piler. Landet mistet nøkkelkompetanse – mange lærere, medisinsk personell, politikere, journalister og økonomer ble drept i dette blodbadet, og resten rømte landet.

Nedslaktingen ble stoppet etter tre måneder da en opprørsgruppe av tutsier tok over makta. Da var landet knust. Veiene var ødelagt, og sykehus, skoler, kontorer og bolighus lå i ruiner. Så startet det møysommelige arbeidet med å bygge landet opp igjen, med støtte fra det internasjonale samfunnet. Et kvart århundre etter har Rwanda gjennomgått en enorm forvandling, med store sosiale, økonomiske og politiske gevinster, og er en av de raskest voksende økonomiene i Afrika.

SELVHJELPSGRUPPE

Theodosie Mukarutabana var heldig som overlevde folkemordet, men etter den forferdelige opplevelsen og tapet av familien, kunne hun ikke se noen vei videre i livet. – Jeg var så desperat og hadde mistet livslysten. Jeg orket ikke å arbeide, for jeg trodde ikke jeg hadde noen framtid. Jeg levde av hjelpen jeg fikk fra andre, sier 58-åringen.

Gjennombruddet kom noen måneder senere, da hun ble invitert til å delta i en selvhjelpsgruppe på hjemstedet sitt i Karama i Huye-distriktet. Gruppen, som kalte seg *Ubutwari bwo kubaho* (Mot til å leve) ble dannet for å hjelpe overlevende med komme over de traumatiske opplevelsene og ta tilbake livene sine. Senere rakte de også ut en hånd til kvinner som var gift med menn som hadde deltatt i drepingen, for å gi hverandre emosjonell og sosial støtte. Etter hvert fikk

Theodosie Mukarutabana fikk tilbake livslysten takket være innsatsen fra selvhjelpsgruppa Ubutwari bwo kubaho. Navnet betyr Mot til å leve.

medlemmene i Ubutwari bwo kubaho gode nyheter: Norsk Folkehjelp hadde tilbudt seg å støtte dem.

EN NASJON REISER SEG

Rett etter folkemordet konsentrerte Norsk Folkehjelp innsatsen om nødhjelp, oppbygging av helse- og rettsvesen, rekruttering av kvalifisert personell og direkte støtte til sårbare grupper.

Etter hvert tok gjenoppbyggingsarbeidet en annen retning, fra nødhjelp til utvikling. Arbeidet er nå konsentrert om kvinners rettigheter, styrking av sivilsamfunnet, oppfordring til folkelig deltakelse, juridisk bistand og antikorrupsjon. At arbeidet har gitt resultater, kan Theodosie Mukarutabana bekrefte: For 25 år siden var livet meningsløst. Nå er Rwandas befolkning på god vei til å gjenoppbygge landet sitt.

Tekst: Jean Pierre Bucyensege

Styreform: **Republikk** Hovedstad: **Kigali**

Flateinnhold: **26 338 km²**

(Norge: **385 199 km²**)

Folketall: **12,7 millioner**

Religion: **Protestanter (49,5 %), katolikker (43,7 %), andre kristne (4,5 %), muslimer (2 %)**

Gjennomsnittsalder: **19,7 år**

(Norge: **39,3 år**)

Forventet levealder: **65,1 år (Norge: 82 år)**

BNP pr. innbygger: **2100 USD**

(Norge: **72 100 USD**)

Kilde: CIA World Factbook

SAMARBEID STYRKER INNSATSEN MOT KJØNNSBASERT VOLD

Norsk Folkehjelps partnere i Rwanda har gått sammen om en felles innsats mot kjønnsbasert vold, herunder fysisk, økonomisk, seksuell og psykologisk vold, som er et stort problem for mer enn en tredel av kvinnene i Rwanda.

Aktivitetene ledes i stor grad av frivillige, og inkluderer kurs i konfliktløsning, rådgivning og hjelp til å takle traumer og endre handlingsmønstre. Mange av de frivillige er par som selv har klart å forandre samlivsmønsteret sitt. *Ending Gender Based Violence*-nettverket har i høy grad bidratt ikke bare til å redusere familievold, men også til å bygge opp lokalsamfunnenes evne til selv å mobilisere og handle kollektivt mot dette problemet. Prosjektet finansieres av Norad, med bidrag fra NTL.

Utgangspunktet var en evaluering som viste at partnerne hver for seg gjorde et godt arbeid, men innsatsen var spredt og ukoordinert. De hadde ikke muligheter til å lære av hverandre, fordi de ikke var klar over de andres arbeid. Fem av partnerorganisasjonene som jobber på tvers av fem distrikter,

og to som jobber på nasjonalt nivå, opprettet nettverket for å koordinere arbeidet og dele erfaringer. Partnerne deltok i hverandres aktiviteter, samlet informasjon fra sine områder og delte funnene på kvartalsvise evalueringsmøter. Utfra dette la de en felles strategi for hvordan de kunne påvirke den nasjonale politikken.

Ved å samarbeide klarte partnerne å få gjennomslag for sine synspunkter i revideringen av den nasjonale likestillingspolitikken. Da utkastet ble presentert, var alle anbefalingene fra nettverket tatt med, inkludert å sikre at menn engasjerer seg i utviklingen av politikken på dette området, at en klar ansvarsfordeling i arbeidet er definert, og at det finnes nok kapasitet og ressurser til å gjennomføre de politiske beslutningene.

Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner har gjennom økt samarbeid fått stor innflytelse på den politiske utviklingen i Rwanda.

Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere har med dette bevist at de gjennom en felles tilnærming, med utgangspunkt i erfaringer fra eget grasrotarbeid, kan vinne fram med sine forslag.

Sivilsamfunnet i Rwanda er organisert som et system der paraplyorganisasjoner arbeider hånd i hånd med regjeringen for å komme fram til felles enighet. Med tanke på landets historie er folkelig organisering et følsomt område. Det blir vanligvis unngått, av frykt for at det vil bli oppfattet som et forsøk på å samle folk for å skape problemer eller konflikt. Norsk Folkehjelps partnere følger denne konsensusbyggende tilnærmingen i sitt påvirkningsarbeid, og prøver å finne en balanse som «kritisk venn». De avstår fra å kritisere makthaverne, og arbeider i stedet for forbedringer i samfunnet og den politiske utviklingen.

GI DITT BIDRAG

NTL har sin egen innsamlingsaksjon for Rwanda, og organisasjonsleddene oppfordres til å bidra økonomisk her: minaksjon.folkehjelp.no/norsk-folkehjelp/3-3208

BESTILL FOREDRAG

For spørsmål og informasjon, kontakt: Norsk Tjenestemannslag v/Anita Busch, tlf.: 456 65 118/e-post: anita.busch@ntl.no eller Norsk Folkehjelp v/Heidi G Smerud, tlf.: 916 24 293/e-post: heidis@npaid.org

FØLG OSS

facebook.com/folkehjelp
twitter.com/norskfolkehjelp
www.folkehjelp.no
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO
Tlf.: 22 03 77 00